

Project number
143351-LLP-1-2008-1-
ES-KA2-KA2MP -
Volangteer

ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

**Το έργο συγχρηματοδοτείται
από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.**

**Αυτή η έκδοση αντανακλά τις απόψεις των συγγραφέων και μόνο.
Η Επιτροπή δεν ευθύνεται για οιαδήποτε χρήση
των πληροφοριών που περιέχονται στο παρόν.**

ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ: ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Παρουσίαση του έργου VoLANGteer	σελ.4
2. Οργάνωση	σελ.5
3. Εκπαίδευση εθελοντών	σελ.8
3.1 Γιατί τονίζουμε τη διαπολιτισμικότητα;	σελ.8
3.2 Οι γλωσσικοί στόχοι	σελ.11
3.3 Η παιδαγωγική προσέγγιση	σελ.12
4. Εκπαίδευση μαθητών	σελ.16

ΟΔΗΓΟΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ: ΠΕΡΙΛΗΨΗ

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ VOLANGTEER

Το **VOLANGTEER** είναι ένα ευρωπαϊκό έργο του οποίου γενικός σκοπός είναι να αναδείξει τις καλές πρακτικές και να αναπτύξει νέες μεθόδους διδασκαλίας και εκμάθησης τοπικών διαλέκτων χρησιμοποιώντας εθελοντές ως εκπαιδευτές/μέντορες.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

- Η συνεισφορά στην ανάπτυξη και προώθηση των τοπικών διαλέκτων.
- Η αρωγή στην εκμάθηση τοπικών διαλέκτων.
- Η ενίσχυση της ένταξης νεόφερτων ανθρώπων σε περιοχές της Ευρώπης όπου ομιλούνται τοπικές διάλεκτοι.
- Η δημιουργία δεσμών μεταξύ των ντόπιων και των νεόφερτων.
- Η βελτίωση του διαπολιτισμικού διαλόγου.

Το **Volangteer** επιτρέπει την ανάπτυξη ενός συστήματος εκμάθησης των βασικών στοιχείων της τοπικής διαλέκτου, καθώς και την ανακάλυψη της τοπικής κουλτούρας, μέσω της χρήσης συμβούλων. Κάθε νεόφερτος συστήνεται σε έναν ντόπιο εθελοντή. Μέσω της συνεργασίας τους ο μαθητής μαθαίνει τα βασικά στοιχεία της γλώσσας και εντάσσεται ομαλότερα στο νέο του γλωσσικό και πολιτισμικό περιβάλλον.

2. ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Η οργάνωση του προγράμματος *Volangteer* απαιτεί πολλές προφυλάξεις.

Ο Οδηγός Μεθοδολογίας παρουσιάζει μια σειρά από καθοδηγητικά αρχεία τα οποία βασίζονται σε διάφορα στοιχεία που περιέχονται στη Λίστα των Καλών Πρακτικών, και έχουν μορφοποιηθεί ως λίστες αναφοράς προκειμένου να αποφευχθεί η παράβλεψη σημαντικών στοιχείων ή πιθανών προβλημάτων.

Καθοδηγητικό αρχείο νο 2 Ρόλος και ευθύνες ομάδας προγράμματος

- Η αποστολή της ομάδας:
.....
- Χαρακτηριστικά πιλοτικής ομάδας:
.....
- Πρωτόκολλο επικοινωνίας πιλοτικής ομάδας:
.....
- Πρωτόκολλο επικοινωνίας με άλλους (Διευθυντή Προγράμματος, Πολιτικούς Αντιπροσώπους, άλλους συνεργάτες κλπ)
.....
- Συχνότητα συσκέψεων:
.....

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στον Εθελοντή, ο οποίος είναι το επίκεντρο του προγράμματος. Ο εθελοντής παίζει βασικό ρόλο στην ένταξη του επωφελούμενου. Αυτός/αυτή ευθύνεται για:

- Να ξεναγήσει τον μαθητή στην πόλη ή περιοχή,
- Να συντροφέψει τον μαθητή όσο αυτός μαθαίνει τη γλώσσα και να τον/την ενθαρρύνει παρέχοντάς του/της συμβουλές αναφορικά με τη γλώσσα,
- Να βοηθήσει τον μαθητή να ανακαλύψει τις πιο ενδιαφέρουσες ή λιγότερο γνωστές πτυχές της πόλης ή περιοχής,
- Να συστήσει τον μαθητή σε έναν κοινωνικό κύκλο, βοηθώντας έτσι την ένταξή του/της,
- Να βοηθήσει τον μαθητή να καταλάβει τις όποιες ιδιαιτερότητες των τοπικών εθίμων – τα οποία μπορεί να διαφέρουν από τα δικά του/της,
- Να βοηθήσει τον μαθητή με εργασίες διοικητικού τύπου,
- ...

Η επιστράτευση, ενθάρρυνση και εκπαίδευση των εθελοντών είναι θεμελιώδεις παράγοντες για την επιτυχία του προγράμματος. Θεωρούμε απαραίτητο να επισημάνουμε ορισμένα σημαντικά κριτήρια επιλογής που θα σας βοηθήσουν να αποφύγετε πιθανά προβλήματα. Προφανώς αυτό δεν πρέπει να θεωρηθεί ως απόπειρα «φωτογράφισης» του ιδανικού εθελοντή, άλλωστε κάτι τέτοιο θα ήταν άνευ ουσίας, αλλά θα σας βοηθήσει να βρείτε και να στρατολογήσετε τους συμμετέχοντες του προγράμματος.

- Γλωσσικές ικανότητες: είναι σημαντικό να μιλάμε κι άλλη γλώσσα πέραν της μητρικής μας, γιατί έτσι αποκτούμε μία διαφορετική προοπτική για τη γλώσσα και την κουλτούρα μας.
- Ταξίδια στο εξωτερικό: έχοντας βιώσει μία κατάσταση παρόμοια με αυτή των μαθητών (δηλαδή να έχετε βρεθεί σε διαφορετικό πολιτισμικό περιβάλλον) θα καταλαβαίνετε καλύτερα τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουν.
- Πολυπολιτισμική οικογένεια ή συγγενείς στο εξωτερικό: κι αυτό θα σας βοηθήσει.
- Είναι σημαντικό ο εθελοντής να γνωρίζει καλά την περιοχή του ώστε να μπορέσει να βοηθήσει τον μαθητή να ανακαλύψει τη γεωγραφία και την κουλτούρα της.

Προτεινόμενη φόρμα εγγραφής για το *Volangteer*:

Όνομα:

.....

Επώνυμο:

.....

Ηλικία:

.....

Η τοπική διάλεκτος είναι η μητρική γλώσσα;

ΝΑΙ/ΟΧΙ

Δεύτερη τοπική διάλεκτος/εθνική γλώσσα;

ΝΑΙ/ΟΧΙ

Ταξίδια στο εξωτερικό:

Πού; Πόσες φορές; Για πόσο καιρό; Γιατί (δουλειά/αναψυχή);

.....

Συνολική εντύπωση (θετική/αρνητική);

.....

Γιατί ενδιαφερθήκατε για το πρόγραμμα ***Volangteer***;

.....

Έχετε συμμετάσχει σε ανάλογα προγράμματα;

.....

Διαθεσιμότητα/Πόσο χρόνο μπορείτε να διαθέσετε στο πρόγραμμα ανά εβδομάδα;

.....

Τι ρόλο πιστεύετε ότι θα μπορούσατε να αναλάβετε εντός του προγράμματος ***Volangteer***;

.....

3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ

3.1 Γιατί τονίζουμε τη διαπολιτισμικότητα;

Στυλοβάτης του προγράμματος **Volangteer** είναι να έρθουν σε επαφή ο νεόφερτος που θέλει να ενταχθεί γλωσσικά και κοινωνικά στο νέο του περιβάλλον και ο εθελοντής που, παρόλο που δεν είναι επαγγελματίας εκπαιδευτικός, θα συνοδέψει τον νεόφερτο/μαθητή.

Για την επιτυχία αυτής της σχέσης, οι εθελοντές πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες πληροφορίες και κατευθυντήριες γραμμές ώστε να «αποστασιοποιηθούν» από τη γλώσσα και την κουλτούρα τους και να εστιάσουν στις παρακάτω πτυχές:

- Στη σχέση τους με τη γλώσσα και την κουλτούρα τους.
- Στο πώς αντιλαμβάνονται τους «άλλους».
- Στην ικανότητα να συνεργάζονται με άλλους σε ένα ομαδικό πρόγραμμα και να αποδέχονται τη διαφορετικότητα των άλλων.

Πρέπει να αναλογιστείτε δύο παραμέτρους: την **επικοινωνία** και την **κουλτούρα** οι οποίες οδηγούν στην τρίτη, δηλαδή την **διαπολιτισμική επικοινωνία**.

Η βάση αυτού του μεγάλου ρεύματος αντίληψης της **επικοινωνίας** είναι ο ισχυρισμός [ότι] «η μη επικοινωνία είναι αδύνατη» καθώς η επικοινωνία συνδέεται με τη συμπεριφορά των ατόμων. Εφόσον η «μη συμπεριφορά» είναι αδύνατη (η σιωπή και η αδράνεια συνιστούν επίσης μορφές συμπεριφοράς) επομένως η επικοινωνία είναι συνεχής.

Σύμφωνα με την UNESCO, η κουλτούρα, υπό την ευρεία έννοια, είναι «το σύνολο των διακριτών συμπεριφορικών χαρακτηριστικών, πνευματικών και υλικών, διανοητικών και συναισθηματικών, που χαρακτηρίζουν μία κοινωνία ή κοινωνική ομάδα. Η κουλτούρα συμπεριλαμβάνει, πέραν των τεχνών και της λογοτεχνίας, τρόπους ζωής, θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, συστήματα αξιών, παραδόσεις και πεποιθήσεις.»

Από ανθρωπολογική άποψη, η κουλτούρα συνδυάζει οτιδήποτε έχει παράγει ο ανθρώπινος νους – υλικό και πνευματικό – διά μέσω του οποίου αναγνωρίζουμε την ανθρώπινη υπόστασή μας.

Η λέξη περιγράφει επίσης τον τρόπο ζωής μίας κοινωνικής ομάδας, πώς αισθάνονται, δρουν ή σκέφτονται.

Σκοπός της επικοινωνίας είναι να δημιουργήσει μία ανταλλαγή, όπως ακριβώς η κουλτούρα μπορεί να θεωρηθεί ως μέσο σύγκλισης των ανθρώπων. Η έννοια της κουλτούρας εμπεριέχει τις ιδέες της κοινότητας και της ταυτότητας, της διαμοίρασης παραδόσεων και γνώσεων που προέρχονται από το παρελθόν.

«Η διαπολιτισμική επικοινωνία είναι οι σχέσεις που χτίζονται μεταξύ ατόμων ή ομάδων που ανήκουν σε διαφορετικές κουλτούρες. Πρέπει να εστιάσουμε στο σχεσιακό στοιχείο, ακόμη κι αν αυτό συμπεριλαμβάνει μία σειρά αναπαραστάσεων, αξιών, κανόνων, τρόπων ζωής και σκέψης, κάθε ένα εκ των οποίων ανήκει σε μία συγκεκριμένη κουλτούρα.»

Για τους Λαντιμιράλ και Λιπιάνσκι, «Η Διαπολιτισμική Επικοινωνία είναι κατά κύριο λόγο ζήτημα επικοινωνίας και δη προφορικής επικοινωνίας. Υπό μία γενική έννοια, την πόρτα της κουλτούρας, - ακόμη και σε πολιτισμικές ταυτότητες που διαφέρουν από τη δική μας – την ανοίγει η γλώσσα. Για να το πούμε πιο πρακτικά, στη σχέση με την κουλτούρα των «άλλων», το πρώτο εμπόδιο είναι η γλώσσα(ες). Τα πάντα ξεκινούν από εκεί. Είναι η κορυφή του παγόβουνου. Όντως, όταν μιλάμε για διαπολιτισμική επικοινωνία ουσιαστικά αναφερόμαστε στο πρόβλημα της πολυγλωσσίας μέχρι σημείου που παραβλέπουμε την πολιτισμική διάσταση που υπόκειται της επικοινωνίας, ξεπερνώντας τους γλωσσικούς φραγμούς. Φυσικά οι γλωσσικοί φραγμοί εξακολουθούν να είναι το πρώτο εμπόδιο που πρέπει να ξεπεραστεί.»

Το **Πρόγραμμα Volangteer** σχεδιάστηκε για την αντιμετώπιση αυτών των γλωσσικών φραγμών και όχι μόνο, αφού οι δυσκολίες των νεοφερμένων δεν σταματούν εκεί. Υπάρχει το επιπρόσθετο πρόβλημα του τοπικού πολιτισμικού πλαισίου, τοπικά γλωσσικά (ή άλλα) έθιμα που μπορούν να αποσταθεροποιήσουν, ακόμη και να απομονώσουν τον νεοφερμένο.

Σε οποιαδήποτε διαπολιτισμική ανταλλαγή, κάθε άτομο πρέπει να κάνει υποχωρήσεις στον τρόπο που αντιμετωπίζει τον άλλο για να μην προσβληθεί κανείς. Αυτό συμπεριλαμβάνει προσαρμογή συμπεριφοράς, ομιλίας, τρόπου σκέψης – συμπεριλαμβανομένης της θρησκευτικής πίστης – προκαταλήψεων, απόψεων κλπ.

Ο τρόπος που ο ομιλητής βλέπει τον ακροατή του περιπλέκεται από το γεγονός ότι μπορεί να επηρεαστεί από διάφορους (ψυχολογικούς και πολιτισμικούς) επικοινωνιακούς φραγμούς – όπως στερεότυπα, προκαταλήψεις, ρατσισμό, την ιστορία της κοινότητας, το πλαίσιο στο οποίο γίνεται η συνάντηση κλπ.

Ένας εκ των βασικών στόχων του **Προγράμματος Volangteer** είναι η ενθάρρυνση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας μεταξύ των ιθαγενών μίας περιοχής και των νεόφερτων, σε μία προσπάθεια να αλλάξουν νοοτροπίες και να εκτονώσουν στερεότυπα και προκαταλήψεις για ένα λαό, περιοχή ή χώρα.

Οι εθελοντές του Προγράμματος **Volangteer** δεν είναι επαγγελματίες διδάσκαλοι – ούτε ειδικοί επί γλωσσολογίας ή διαπολιτισμικότητας, κάτι που ισχύει και για τους επωφελούμενους του προγράμματος. Συνεπώς κρίθηκε προτιμότερο να αντιμετωπιστούν αυτά τα περίπλοκα ζητήματα με ομαδικές δραστηριότητες και όχι με παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας. Κατά την εκπαίδευση των εθελοντών καθώς και κατά την προσπάθεια τόσο των εθελοντών όσο και των μαθητών, συχνά θα αντιμετωπίζεται το ζήτημα της διαπολιτισμικής επικοινωνίας αλλά πάντα με «διασκεδαστικό» τρόπο ώστε να χαλαρώνει η κατάσταση.

Παράδειγμα δραστηριότητας για την εκπαίδευση των εθελοντών :

« ΧΡΕΙΑΖΟΝΑΙ... »

Σκοπός

Βοηθείστε τους εθελοντές να αντιληφθούν όλες τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για να αισθανθούν άνετα σε μια ομάδα ανθρώπων.

Διάρκεια

15 λεπτά.

Προετοιμασία

Ικανός αριθμός φύλλων χαρτιού και στυλό για όλους τους συμμετέχοντες.

Μέθοδος

- Ο εκπαιδευτής λέει στην ομάδα: *«Για να νοιώσω άνετα, χρειάζομαι να μου πείτε γεια σου μόλις με δείτε»* (ή οτιδήποτε άλλο εκφράζει τον εκπαιδευτή – θα πρέπει να είναι ειλικρινής).
- Ζητάει από κάθε συμμετέχοντα ξεχωριστά να σκεφτεί μία λίστα με 5 προϋποθέσεις οι οποίες τους είναι απαραίτητες ώστε να νοιώσουν άνετα σε μία ομάδα. Ο καθένας πρέπει να γράψει τη λίστα του σε ένα χαρτί.
- Ο εκπαιδευτής προλογίζει την ανακοίνωση των ιδεών και ξεκαθαρίζει ότι η προσοχή και ο σεβασμός είναι απαραίτητες προϋποθέσεις: κάθε συμμετέχοντας πρέπει να μπορεί να εκφράσει ειλικρινά τα αισθήματα του για την ομάδα του, χωρίς να φοβάται μην τον κοροϊδέψουν ή τον κρίνουν.
- Καθώς ο κάθε συμμετέχοντας διαβάζει τη λίστα του, ο εκπαιδευτής την αντιγράφει στον πίνακα. Επίσης γράφει πόσες φορές αναφέρετε κάθε προϋπόθεση.
- Όταν ολοκληρώσουν όλοι, ο εκπαιδευτής ανακοινώνει ότι κάποιες προϋποθέσεις είναι απαραίτητες για όλους, αλλά για να λειτουργήσει η ομάδα, είναι σημαντικό να σεβαστούν ΟΛΕΣ τις προϋποθέσεις. Οι συμμετέχοντες πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι τα κοινά σημεία, αλλά και οι διαφορές, θα κάνουν τη συνύπαρξη τους δυνατή.
- Πρέπει επίσης να αναλογιστούνε πόσο πιο εύκολο είναι να σεβαστείς κάποιον όταν προηγουμένως αισθανθείς εσύ ότι σε ακούνε και σε σέβονται.
- εάν υπάρχει αρκετός χρόνος, η ομάδα μπορεί να ξεκινήσει να καταγράφει ένα πίνακα με τις προϋποθέσεις για την συνύπαρξη τους, βασιζόμενοι στις προϋποθέσεις που επέλεξαν οι συμμετέχοντες.

3.2 Οι γλωσσικοί στόχοι

Ο στόχος του Προγράμματος **Volangteer** δεν είναι να μάθει μια δεύτερη γλώσσα στους επωφελούμενους. Αντιθέτως, οι γλωσσικοί στόχοι του προγράμματος είναι πολύ μετριοπαθείς. Σκοπός είναι ο νεόφερτος να τα «βγάζει πέρα» με τις ελάχιστες γλωσσικές ικανότητες που θα χρειάζεται για να αντιμετωπίσει καθημερινές καταστάσεις στο νέο του περιβάλλον. Στόχος μας είναι ένα μικρό τμήμα του επιπέδου A1 του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες (CEFR). Αυτό βέβαια δεν αποκλείει την απόκτηση ορισμένων στοιχείων του επιπέδου A2 από τον μαθητή. Για περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με τα επίπεδα A1 και A2, βλ. το δεύτερο τμήμα του ακόλουθου κεφαλαίου.

Ας μην ξεχνάμε ότι ο γενικός σκοπός του προγράμματος είναι να βοηθήσει τους νεόφερτους να ενταχθούν επιτυχώς κοινωνικά στο νέο τους περιβάλλον. Για αυτό το σκοπό, σίγουρα βοηθάει μία ελάχιστη γνώση της τοπικής γλώσσας, αλλά η εκμάθηση μίας ξένης γλώσσας απαιτεί πολύ χρόνο και προσπάθεια. Οι επωφελούμενοι του προγράμματος είναι πολυάσχολοι άνθρωποι και δεν διαθέτουν πολύ χρόνο. Πολύ περισσότερο αν αναγκάζονται να αφιερώνουν χρόνο στην εκμάθηση/τελειοποίηση των ικανοτήτων τους σε μία εθνική γλώσσα για τη δουλειά ή τις σπουδές τους.

3.3 Η παιδαγωγική προσέγγιση

Όσο προφανές κι αν ακούγεται, οφείλουμε να τονίσουμε ότι οι ενήλικες δεν μαθαίνουν όπως τα παιδιά.

Πρώτη συνέπεια αυτού είναι ότι δεν μπορούμε να εφαρμόσουμε παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας όπως αυτές που εφαρμόζονται στα σχολεία, μέσω των οποίων μπορεί να διδαχτήκατε κι εσείς ως μαθητές, σε μαθήματα για ενήλικες.

Η εμπειρίες τους, οι επαγγελματικές, κοινωνικές και οικογενειακές υποχρεώσεις, ο περιορισμένος ελεύθερος χρόνος κλπ καθιστούν απαραίτητη τη διαφοροποίηση των μεθόδων διδασκαλίας για ενήλικες. Επιπλέον οι ενήλικες «αναπτύσσουν αντιστάσεις» σε παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας κυρίως γιατί:

- Για έναν ενήλικα, η αυθεντία του δάσκαλου/εκπαιδευτή, ακόμη κι αν αυτός είναι επαγγελματίας εκπαιδευτικός, δεν γίνεται αυτόματα αποδεκτή. Η σχέση μεταξύ δάσκαλου/εκπαιδευτή και μαθητή/εκπαιδευόμενου είναι ισότιμη, αντίθετα με τη σχέση «καθηγητή-μαθητή».
- Ο ενήλικας έχει συγκεκριμένους στόχους όταν συμμετέχει σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα και προσδοκά ότι θα τους πραγματοποιήσει.
- Ο ενήλικας έχει διάφορες γνώσεις, εμπειρίες και ικανότητες (π.χ. μπορεί να γνωρίζει καλά μία ξένη γλώσσα εκτός αυτής την οποία θα διδαχθεί) και περιμένει αυτό να του αναγνωριστεί και να ληφθεί υπ' όψιν κατά τη διάρκεια του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Η διδασκαλία δεν είναι η μετάδοση γνώσης από ένα άτομο σε άλλο, αλλά η αρωγή στη διαδικασία της μάθησης ώστε να του δώσουμε να καταλάβει και να μοιραστούμε μαζί του τη γνώση μας όσο καλύτερα μπορούμε.

Πρέπει να θυμόμαστε ορισμένα σημαντικά πράγματα όταν διδάσκουμε σε ενήλικες:

- Οι ενήλικες μαθαίνουν αν καταλαβαίνουν τι είναι αυτό που κάνουν.
- Οι ενήλικες μαθαίνουν αν καταλαβαίνουν τον σκοπό των εργασιών που τους ανατίθενται.
- Οι ενήλικες μαθαίνουν αν είναι σίγουροι ότι οι μέθοδοι διδασκαλίας είναι αποτελεσματικές.
- Οι ενήλικες μαθαίνουν αν ο δάσκαλος τους κάνει να νιώσουν άξιοι και τους εμπνεύσει εμπιστοσύνη.
- Οι ενήλικες μαθαίνουν αν το μάθημα είναι απολαυστικό.
- Οι ενήλικες μαθαίνουν αν ωθούνται να είναι ενεργοί.

Ο Οδηγός Μεθοδολογίας περιέχει μερικούς «Χρυσούς Κανόνες» οι οποίοι πρέπει να επισημανθούν στους εθελοντές κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους – και να τους υπενθυμίζεται κατά τη διάρκεια διεξαγωγής του προγράμματος:

- Να θυμάστε ότι οι εθελοντές δεν είναι (στην πλειοψηφία τους) επαγγελματίες εκπαιδευτικοί.
- Στο Πρόγραμμα **Volangteer** ο εθελοντής συντροφεύει τον επωφελούμενο καθώς αυτός μαθαίνει. Μπορεί να απαντά σε ερωτήματα του μαθητή αναφορικά με τη γλώσσα και την κουλτούρα, να τον συστήσει σε άλλους, να τον καλέσει σε τοπικά πολιτισμικά γεγονότα κλπ, αλλά για κανένα λόγο δεν πρέπει ο εθελοντής να παίζει τον ρόλο του γνώστη ο οποίος αξιολογεί και κρίνει τον μαθητή.
- Κατά το Πρόγραμμα **Volangteer**, πρέπει να προτιμώνται διασκεδαστικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, διαφορετικές από αυτές που βρίσκουμε συνήθως στα εγχειρίδια οδηγιών διδασκαλίας ξένων γλωσσών, πρώτον γιατί ο εθελοντής δεν είναι επαγγελματίας εκπαιδευτικός, δεύτερον γιατί δεν ειδικεύεται στη διδασκαλία ξένων γλωσσών και τέλος γιατί για να «εμβαπτιστεί» στη γλώσσα ο μαθητής είναι καλύτερη μία πιο φυσική, διασκεδαστική και ευχάριστη προσέγγιση από αυτή που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε στις τάξεις. Ταυτόχρονα, ο προφορικός λόγος διαφέρει από τον γραπτό και αντιστρόφως.
- Η εκμάθηση μίας γλώσσας είναι πάντα μία μακρά και δύσκολη διαδικασία. Δεν σημαίνει ότι επειδή ο δάσκαλος/εκπαιδευτής είπε κάτι μία φορά, ο μαθητής το εμπέδωσε! Συχνά λέγεται ότι για να θυμάται κάτι κάποιος, πρέπει πρώτα να το ξεχάσει επτά φορές. Ταυτόχρονα, δεν είναι απαραίτητο να μπορούμε να αναπαράγουμε κάτι για να το καταλάβουμε αν το ακούσουμε. Η διδασκαλία πρέπει να εστιάζει στην κατανόηση.
- Τα λάθη είναι απαραίτητο κομμάτι της μάθησης. Κάνοντας λάθη και αναλύοντάς τα, προοδεύουμε. Όταν ένα παιδί μαθαίνει να περπατά, είναι βέβαιο ότι θα πέφτει. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν θα μάθει ποτέ να περπατά! Το ίδιο ισχύει για όλες τις μορφές της μάθησης, είτε αναφερόμαστε σε παιδιά είτε σε ενήλικες.
- Η γλώσσα είναι το σύνολο του λεξιλογίου της (διαφορετικές λέξεις) και της γραμματικής της (ο τρόπος που συνδυάζονται οι λέξεις ώστε να βγάζουν νόημα), αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Για να μιλήσουμε μία γλώσσα πρέπει να μπορούμε να καταλαβαίνουμε τι λένε οι συνομιλητές μας. Να μπορούμε να διαβάσουμε και κυρίως να μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις γνώσεις μας για να επικοινωνούμε με άλλους. Ακόμη κι αν δεν κατέχουμε πολύ μία γλώσσα - η οποία δεν είναι η μητρική μας - μπορούμε να επικοινωνήσουμε μέσω αυτής, να καταλάβουμε και να γίνουμε κατανοητοί χρησιμοποιώντας δικές μας λέξεις ή ακόμη και χειρονομίες.
- Ακόμη και μετά το τέλος του μαθήματος, είναι μάλλον απίθανο το ότι ο μαθητής θα έχει μάθει τόσο καλά τη γλώσσα ώστε να μπορεί να επικοινωνεί με άνεση υπό όλες τις περιστάσεις. Συνεπώς η σχέση μεταξύ εθελοντή και επωφελούμενου θα πρέπει να βασίζεται σε μία από αρκετές κοινές γλώσσες. Όπως η εθνική γλώσσα ή η μητρική γλώσσα του επωφελούμενου, αν ο εθελοντής τη γνωρίζει καλά, ή ακόμη και μία ευρέως διαδεδομένη γλώσσα όπως είναι τα αγγλικά.

Στη συνέχεια ο Οδηγός Μεθοδολογίας παρουσιάζει την περιγραφή μιας ημερήσιας εκπαιδευτικής συνεδρίας για όλους τους εθελοντές, η οποία αποσκοπεί:

- Η δημιουργία ομαδικού πνεύματος ανάμεσα στους εθελοντές ώστε να νιώσουν ότι ανήκουν στο πρόγραμμα **Volangteer**.
- Να αντιληφθούν οι εθελοντές τη διαπολιτισμική προσέγγιση που απαιτεί το πρόγραμμα.
- Να διδαχθούν τα βασικά στοιχεία εκμάθησης ξένων γλωσσών.

Ακολουθία	Στόχοι	Μέθοδοι
Καλωσόρισμα Συμμετεχόντων (10- 15 λεπτά)	. Εισαγωγή στο μάθημα.	. Ο εκπαιδευτής αυτοσυστήνεται συνοπτικά. . Παρουσίαση PowerPoint του Προγράμματος Volangteer .
Παρουσίαση Συμμετεχόντων (30 λεπτά)	. Σπάσιμο πάγου. . Αναγνώριση διαφορών και ομοιοτήτων μεταξύ των μελών.	. Δραστηριότητες " Οικόσημο " ή " Βρείτε κάποιον που... ". . Στο τέλος κάθε δραστηριότητας κάθε συμμετέχων αυτοσυστήνεται συνοπτικά.
Διαπολιτισμική προσέγγιση (30 λεπτά)	. Η σημασία του να ανήκει σε διαφορετική κουλτούρα και πώς θα έβλεπε ο ένας τον άλλο.	. Συμπλήρωση του ερωτηματολογίου " Η γλώσσα μου, ο τόπος μου ". . Συζήτηση επί των απαντήσεων. . Θέματα προς συζήτηση: κοινότητα – αποδοχή/αποκλεισμός κλπ
Πρώτα βήματα εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας (30 λεπτά)	. Οι συμμετέχοντες μπαίνουν στη θέση του νεόφερτου στο νέο γλωσσικό περιβάλλον. . Συνομιλία για τα στερεότυπα που έχουν σχηματιστεί για τη γλώσσα-στόχο και τη γλωσσομάθεια.	. Ομαδική δραστηριότητα " Τι είναι όλα αυτά; " – 2 ομάδες . Συζήτηση: ο εκπαιδευτής ρωτάει κάθε ομάδα τα παρακάτω: - Ποια γλώσσα είναι; - Τι καταλάβατε; - Πώς αισθανθήκατε; . Θέματα προς συζήτηση: ομοιότητες και διαφορές μεταξύ διαφόρων γλωσσών. Κατανόηση μίας ξένης γλώσσας μέσω γνώσης και εμπειρίας.
Πρώτα βήματα εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας (30 - 45 λεπτά)	. Αναγνώριση σημείων-κλειδιών στην εκμάθηση μίας ξένης γλώσσας.	. Ανακεφαλαίωση της δραστηριότητας " Η γλώσσα μου, ο τόπος μου " (ερωτηματολόγιο). . Παρουσίαση PowerPoint με σχολιασμό: " Τι είναι/δεν είναι μία γλώσσα. Τι είναι/δεν είναι η εκμάθηση μίας ξένης γλώσσας ". . Παρουσίαση του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες (CEFR). Περιγραφή των γλωσσικών και πρακτικών στόχων στους οποίους εστιάζει το πρόγραμμα Volangteer (παρουσίαση του επιπέδου A1 του CEFR).
Μη προφορική επικοινωνία (15 λεπτά)	. Αναλογισμός της σχέσης γλώσσας – πολιτισμικής ταυτότητας (= η γλώσσα δεν είναι «ασύνδετη» με αυτή).	. Δραστηριότητα " Κάνοντας και λέγοντας ". . Συζήτηση. Θέμα προς συζήτηση: μία γλώσσα δεν είναι ανεξάρτητη της πολιτισμικής ταυτότητας. Αποτελεί τμήμα μίας κοινής αίσθησης ότι ανήκουμε κάπου.
Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις (30 - 45 λεπτά)	. Αναγνώριση των βασικών συνιστωσών της διαπολιτισμικής επικοινωνίας.	. Παρουσίαση PowerPoint με σχολιασμό: " Βασικές συνιστώσες διαπολιτισμικής επικοινωνίας ". . Συζήτηση με τους συμμετέχοντες. . Ανάλογα με την αντίδραση των συμμετεχόντων, εφαρμόστε μία από τις παρακάτω δραστηριότητες.

Ακολουθία	Στόχοι	Μέθοδοι
Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις (15 λεπτά)	. Να αναλογιστούν τι χρειάζονται οι άνθρωποι για να νιώσουν ότι ανήκουν σε μία ομάδα. . Να μάθουν να ακούν άλλους ανθρώπους.	. Δραστηριότητα " Χρειάζομαι... ". . Ομαδική εργασία: Οι συμμετέχοντες συντάσσουν μία τελική λίστα με τα 5 πράγματα για τα οποία συμφωνούν ότι χρειάζονται οι άνθρωποι.
Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις (15 λεπτά)	. Να νιώσουν το συναίσθημα της αδικίας και της μεροληψίας.	. Δραστηριότητα " Οι μπουμπούνες ". . Συζήτηση: συμμετέχοντες από διαφορετικές ομάδες και παρατηρητές συζητούν τα συναισθήματα και τις παρατηρήσεις τους.
Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις (15 λεπτά)	. Να σκεφτούν πόσο δύσκολο είναι να δεχτούμε άλλους και τις διαφορές τους.	. Δραστηριότητα " Τα δικά μου γλυκά είναι γλυκά ". . Συζήτηση: Πώς αισθανθήκατε; Άλλαξε η άποψή σας/ο τρόπος που αισθάνεστε μετά από τη δραστηριότητα;
Διαπολιτισμικές προσεγγίσεις (15- 30 λεπτά)	. Αποστασιοποίηση από τις προηγούμενες δραστηριότητες. . Να αναλογιστούν το σύστημα αξιών τους σε σχέση με τη διαπολιτισμική επικοινωνία.	. Δραστηριότητα " Μία παροιμία ". . Ζητήστε από τους συμμετέχοντες να σημειώσουν την αντίδρασή τους απέναντι στην παροιμία. Συμφωνούν ή όχι και γιατί; . Συζήτηση επί των αποτελεσμάτων της δραστηριότητας.
Τέλος και αποτίμηση συνεδρίας. (30 λεπτά)	. Να αναλογιστούν τι έμαθαν στη διάρκεια της ημέρας. . Καθορισμός των κοινών κανόνων του προγράμματος Volangteer .	. Ολοκλήρωση της αποτίμησης της συνεδρίας. . Συζητήσεις και προτάσεις για τη συνέχεια. . Οι συμμετέχοντες να συντάξουν το «Καταστατικό Εθελοντών», μία λίστα με κοινούς κανόνες στους οποίους θα συμφωνούν όλοι (συλλογική σύμβαση αναφορικά με το ρόλο τους ως εθελοντές του Volangteer).

*Οι χρόνοι εξαρτώνται από το μέγεθος της ομάδας, τη συμμετοχή των εθελοντών κατά τις διάφορες δραστηριότητες καθώς και τη σημασία που θα δώσει ο εκπαιδευτής στις δύο κύριες έννοιες: Γλωσσικές προσεγγίσεις και διαπολιτισμική επικοινωνία.

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ

Στο τελευταίο αυτό κομμάτι του Οδηγού Μεθοδολογίας, παρουσιάζεται στους μαθητές μία σειρά από εργαλεία και πρακτικές μεθόδους για να τα χρησιμοποιήσουν κατά τη διαδικασία μάθησης και προσαρμογής τους. Για πρακτικούς λόγους, όλα τα παραδείγματα για συγκεκριμένες δραστηριότητες αναφέρονται στην περιοχή της Γαλικίας, και φυσικά θα πρέπει να προσαρμοστούν στα δεδομένα της όποιας τοπικής γλώσσας και πολιτισμού θα μεταφερθούν.

Το **Κεφάλαιο 1** παρουσιάζει μία σειρά δραστηριοτήτων που σκοπό έχουν να βοηθήσουν το νέο ζευγάρι μαθητή-εθελοντή να γνωρίσουν ο ένας τον άλλο.

Παράδειγμα δραστηριότητας «Πώς να σπάσετε τον πάγο»

Ονομασία δραστηριότητας: «Ταυτότητα»

Στόχος: Κατά τη διάρκεια της πρώτης συνεδρίας, ανταλλάξτε βασικά προσωπικά στοιχεία ώστε να γνωριστείτε μεταξύ σας.

Προετοιμασία: Μεταφράστε τους δύο πίνακες πληροφοριών στην (τοπική) γλώσσα-στόχο.

Δραστηριότητα:

- Ο Εθελοντής κάνει ερωτήσεις, πρώτα στη γλώσσα στόχο και μετά σε ευρέως διαδεδομένη γλώσσα και συμπληρώνει τον πρώτο πίνακα, όπου αυτό είναι δυνατό, με τις πληροφορίες που του δίνει ο Μαθητής.
- Για κάθε τμήμα του πίνακα, ο Εθελοντής σχηματίζει την πρόταση στη γλώσσα στόχο.
- Ο Μαθητής κάνει στον Εθελοντή τις ίδιες ερωτήσεις σε ευρέως διαδεδομένη γλώσσα και συμπληρώνει το δεύτερο πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1	ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Να ολοκληρωθεί από τον Εθελοντή, με βάση τις απαντήσεις του Μαθητή	Να συμπληρωθεί από τον Μαθητή, με βάση τις απαντήσεις του Εθελοντή
Όνομα:	Όνομα:
Επώνυμο:	Επώνυμο:
Χώρα/περιοχή καταγωγής:	Οικογένεια:
Ηλικία:	Πού ζει ο Α (σπίτι/διαμέρισμα):
Οικογένεια (αριθμός αδερφών):	Επάγγελμα ή σπουδές:
Σύντομη περιγραφή του τόπου καταγωγής:	Ενδιαφέροντα:
Ενδιαφέροντα:	Αγαπημένο φαγητό:
Αγαπημένο φαγητό:	Αγαπημένο ζώο:
Αγαπημένο ζώο:	
Λόγοι διαμονής:	
Διάρκεια διαμονής:	

Παράδειγμα στη γαλικιανή διάλεκτο:

Ε: *Como te chamas ?*

Μ: *Eu chatome yyy.*

Ε: (γράφει και συγχρόνως λέει) : *Te chamas yyy.*

Στο **Κεφάλαιο 2** προτείνεται μία σειρά δραστηριοτήτων που σκοπό έχουν να βοηθήσουν τον εθελοντή να ανακαλύψει με ένα διασκεδαστικό τρόπο μερικά στοιχεία του πολιτισμικού υπόβαθρου του μαθητή.

Παράδειγμα δραστηριότητας με στόχο την πολιτισμική επικοινωνία

Για να ενθαρρύνουν την επαφή ανάμεσα στον μαθητή και τους ντόπιους, οι εθελοντές μπορούν να διοργανώσουν «κυνήγι θησαυρού» με στόχο ο πρώτος να ανακαλύψει διάφορες λεπτομέρειες της τοπικής ζωής – έθιμα, ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες, σπεσιαλιτέ, διασημότητες κλπ. Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να οργανωθεί από τον κεντρικό οργανισμό, ώστε να συμπεριλαμβάνονται όλοι οι συμμετέχοντες στην εκάστοτε κοινή δραστηριότητα.

Παραδείγματα ερωτήσεων για τη Γαλικία:

1. Ποια είναι τα κύρια συστατικά της παέγια;
2. Ποια είναι η χρησιμότητα των κτισμάτων που βλέπουμε στη γαλικιανή ύπαιθρο;
3. Πόσα τετράγωνα απέχει η στάση των λεωφορείων από τον καθεδρικό ναό στο Santiago;
4. Ποια η σημασία του παρακάτω συμβόλου;
5. Ποιος είναι ο επίσκοπος του Santiago;
6. ...

Το **Κεφάλαιο 3** παρουσιάζει μία άλλη σειρά δραστηριοτήτων που σκοπό έχουν να αποκαλύψουν με έναν πολύ συγκεκριμένο τρόπο στοιχεία της περιοχής και του πολιτισμού του εθελοντή (ξανά τα παραδείγματα αφορούν την περιοχή της Γαλικίας και φυσικά θα χρειαστούν προσαρμογή). Στο τέλος του κεφαλαίου, υπάρχει μία λίστα καταστάσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση για διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες από την ομάδα. Αυτές θα βοηθήσουν τον μαθητή να αποκτήσει αυτοεκτίμηση στην καθημερινή του επικοινωνία με τους ντόπιους.

Παράδειγμα καθημερινών δραστηριοτήτων:

Καταστάσεις	Διάφορα παραδείγματα χρήσιμων προτάσεων για ακρόαση ή ομιλία	Παραδείγματα δραστηριοτήτων/ «αποστολές»
Στο τηλέφωνο	<ul style="list-style-type: none"> - Εμπρός/Καλημέρα/καλησπέρα, μου δίνετε τον... παρακαλώ; - Με ποιον ομιλώ; - Περιμένετε λίγο; - Δεν είναι διαθέσιμος, μπορείτε να ξαναπάρτε αργότερα; 	Ζητείστε από τον μαθητή να πάρει το τοπικό Κέντρο Πληροφοριών Τουρισμού και να ζητήσει τις ώρες λειτουργίας ενός μουσείου.
Χαιρετισμοί/ Συστάσεις	<ul style="list-style-type: none"> - Γεια, με λένε... - Τι κάνεις; - Πώς σε λένε; - Χάρηκα για τη γνωριμία. - Από πού είσαι; 	Συστήστε τον μαθητή σε έναν φίλο σας και ζητήστε του να συστηθεί.
Ψάχνοντας τον δρόμο	<ul style="list-style-type: none"> - Με συγχωρείτε, ψάχνω τον σταθμό. - Αυτό το λεωφορείο πηγαίνει στο αεροδρόμιο; - Στρίψτε δεξιά/στρίψτε αριστερά. - Ευθεία μπροστά. - Αμέσως μετά την εκκλησία. - Μπορείτε να μου πείτε αν υπάρχει τηλεφωνικός θάλαμος; 	Δώστε στον μαθητή έναν προορισμό και ζητήστε του να ζητήσει οδηγίες από τους περαστικούς.
Στο ξενοδοχείο	<ul style="list-style-type: none"> - Έχετε μονόκλινο/δίκλινο/σουίτα; - Έχετε κάνει κράτηση; - Πόσες διανυκτερεύσεις; - Περιλαμβάνεται πρωινό στην τιμή; - Πόσο κοστίζουν τα δωμάτια; 	Ζητήστε από τον μαθητή να πάει σε ένα ξενοδοχείο και να ρωτήσει πόσο κάνει ένα μονόκλινο δωμάτιο.
Στο κάμπινγκ	<ul style="list-style-type: none"> - Έχετε χώρο για σκηνή δύο ατόμων; - Ο χώρος είναι μακριά από τις τουαλέτες/κοντά στη λίμνη; - Πού είναι οι ντουζιέρες; - Πόσο κοστίζει τη νύχτα; 	Ζητείστε από τον μαθητή να τηλεφωνήσει σε ένα κάμπινγκ και να ρωτήσει αν υπάρχει χώρος για x νύχτες από τις... έως τις...

Στο **Κεφάλαιο 4**, οι μαθητές μπορούν να βρουν προτάσεις για την αξιολόγηση της προόδου τους στην εκμάθηση της τοπικής γλώσσας καθώς και στην διαδικασία προσαρμογής τους. Για να διευκολυνθούν σε αυτό, μπορούν να συμπληρώσουν τα φύλλα αυτό-αποτίμησης, ή να χρησιμοποιήσουν αυτά τα εργαλεία ως φύλλα προσωπικών σημειώσεων.

Παράδειγμα εργαλείου αυτό-αποτίμησης :

<u>Πίνακας αυτό-αποτίμησης</u>	<u>Επίπεδο A1</u> <u>Όλες οι γλώσσες</u>
--------------------------------	---

 Εύκολα
  Δύσκολα
  Καθόλου

ΑΚΡΟΑΣΗ	Καταλαβαίνω γνώριμες καθημερινές εκφράσεις καθώς και απλές προτάσεις (π.χ. σύντομες, απλές οδηγίες) αν μου τις λένε καθαρά.		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καταλαβαίνω όταν με χαιρετούν, όταν με ρωτάνε πώς είμαι ή όταν με αποχαιρετούν ▪ Καταλαβαίνω απλές ερωτήσεις για την καθημερινότητά μου και για το περιβάλλον μου (ποιος είμαι, την ηλικία μου, τη δουλειά μου κλπ) ▪ Καταλαβαίνω απλές, καθημερινές εκφράσεις (αποδοχή, άρνηση, ευχαριστία) ▪ Μπορώ να ακολουθήσω σύντομες και απλές οδηγίες (π.χ. για να βρίσκω τον δρόμο μου) ▪ Καταλαβαίνω απλές περιγραφές (ανθρώπων, τόπων, αντικειμένων) ▪ Καταλαβαίνω νούμερα και ποσά (ποσότητες, τιμές, μεγέθη, ημερομηνία και ώρα κλπ) 		

Συγγραφική ομάδα:

Olivier ARNOULD

Jutta AVILA

Aurore BIZE-ARNOULD

Hélène CABUT

Christelle GRANDIDIER

Xavier LESCOP

Marie-Claude MALJEAN

Michelle MENGER-BERNHARD

Adrien RICHARD

Rothraud ROTH

Jeremy SALISBURY

